

alleen een op-
Spaanschen inval
vereenigingspunt
niet. Engeland
te midden der
de Hollandsche
this politiek was
afgelopen.
VELDKAMP.

EN
RWUS

erwijs.

ik dezer dagen
Nijverheidsscholen
zorgelijke tijden
de ontwikkeling
mmen. Het sluit
van het leven,
effe zich te rich-
anger hoe meer
al gebracht wor-
maatschappelijke
zoo mooi in het
t weer jammer,
weer zoo sterk
erheid. Men ziet
elf te bekostigen,
eijing kunnen we
echele inrichting
bij de armoede
uitbreiding geen
het particulier
liere zuinigheid
misschien wel

we nog al eens
ristelijke Nijver-
den van bestaan
telijk timmeren,
gt men ons min-
er de vraag zoo
lat onmiddellijk
sch niet te ver-
dat de techniek
en van scholen
ebben we nooit
arom heeft toch
rieschool voor
tsschool voor
Een school is
al daar gegeven
lden geest. Deze
in de personen,
van het onder-

nen met gebed,
or de verschil-
ft men daarmee
gestempeld.

te wijze, waarop
te woord, op een
Hoe is de be-
een enkele uit-
die beschouwd
oor de vakken
onder Gods oog
te verrichten,
ten zijn bij ons-
o gauw verhef-
dat is dadelijk
h, bewust of on-
k, eigen glorie,
beiden om Gods
ijverheidsschool
. En dat moet
gezegd worden.
e geest van de
t in het teken

de keuze der
onderwijs. Daar
iedenis niet bij
re vakken geldt
oor de vakken
lt, in haar stof
il rekening met
eschouwing.

Bijbelsche Ge-
dat men in de
dere leerlingen
in van de lagere
dere leerlingen
worden. Door
ld worden, den
eigen te maken-
t leven en het
even. Een ver-
g, voeding met
eerzaam zijn.
elijk de zuiver-
dacht vestigen

Ook daarmee is het Christelijk karakter van onze Nijverheidsscholen gemoeid. Ik bedoel, wat de mode vaak voorschrijft inzake de kleding. Een Nijverheidsschool moet met den tijd mee, natuurlijk. Ze kan niet achteraan komen in den snit van de kleding. Maar zij ziet zich grenzen gesteld. Zij durft „achterlijk“ te zijn, wanneer het gaat over mouwloze en „rug“loze jurken, wanneer het groote halsgat een onbeschaamde ontblooting veroorzaakt, of de jurk al te kort wordt.

Ik weet wel, we protesteerden vaak eerst, om later toch mee te gaan. Ik denk aan de dames op de fiets en — de kort geknipte haren. Maar we hebben toch nog wel allemaal voldoende zedelijk gevoel, om te weten, waar de betamelijke grenzen worden overschreden. We mogen het elkaar niet moeilijker maken dan noodig is. En in dezen verwacht ik van de dames van onze Nijverheidsscholen den moed, om desnoods tegen den stroom in te gaan.

Gr.

G. MEIMA.

C.D.U.-verweer.

Ons werd toegezonden, met dringend verzoek, om er op in te gaan, een exemplaar van een „verkiezings-organ van de afdeling Almelo der Christelijk Democratische Unie“. Het voert tot opschrift: „Stemt C.D.U.“. We lezen o.m. (onder het opschrift: Professorale fantasie):

Wij denken er niet aan alle leugens en verdachtmakingen omtrent de C.D.U. die in couranten, brochures en strooibijetten worden gepubliceerd, te gaan weerleggen. Waar zou het einde zijn?

Maar wanneer een vooraanstaand man als Prof. K. Schilder uit Kampen in Amsterdam op een drukbezochte openbare vergadering een geweldige leugen debiteert, dan noopt ons dit tot verweer.

Prof. Schilder dan deelde mee, dat de beginselverklaring der C.D.U. was opgesteld door Ds J. J. Buskes, Prof. Heering en Ds Hugenholtz, dus door één orthodox en twee vrijzinnige theologen.

Nu is noch Prof. Heering noch Ds Hugenholtz lid van de C.D.U., noch is één van beiden ooit lid van onze partij geweest. Aan onze beginselverklaring hebben zij part noch deel!!

Staat de zaak der Anti-Revolutionairen nu zóó zwak, dat men zijn toevlucht tot grove leugens moet nemen, om de C.D.U. te bestrijden?

Het is telkens weer dezelfde onwaarachtigheid. Van den schrijver in derderangs provincieblaadjes af tot den theologischen hoogleraar toe.

Bij dit alles verwondert ons één ding het meest: dat eerlijke anti-revolutionairen er bij hun hogere partij-instanties niet op aandringen, dat aan deze leugencampagne tegen de C.D.U. een eind kome. Slikt men daar alle en wordt daar alle onwaarachtigheid van partijenoten met de „mantel der liefde“ gedekt?

Dat maakt zich maar druk over de rechtzinnigheid van de C.D.U. en lanceert intussen zelf de inperitente leugens!

Moreel verval!

Politieke verwording!

Tot zoover het aan groote woorden niet vreemde stuk. We zullen maar niet onderzoeken naar de bron. Misschien is er van mijn rede een of ander verslag verschenen (ik zelf zag geen enkel verslag) waarop de heeren afgaan. In elk geval is mijn rede op dit punt niet verder gegaan, dan tot weergave van wat al lang bekend was. Want het is niet de vraag, wat heden is, maar wat indertijd was, en nog doorwerkt.

We zullen enkele dingen laten spreken:

In „Nederland en Oranje“, 16e jaargang, no. 1, April 1935, uitgave Bureau Centraal Comité van A.R. Kiesverenigingen, Dr Kuiperstraat 3, Den Haag, staat op blz. 8 (nadat een motie van „Kerk en Vrede“ is afgedrukt):

Hier zijn wij eigenlijk reeds genaderd tot den oorsprong der beginselverklaring van de C.D.U. Immers — al was 't niet gezegd — het was toch wel begrijpelijk, dat de bekende Ds Buskes, die, méér nog dan in de C.D.U. in „Kerk en Vrede“ een leidende en actieve figuur is, niet vreemd zou zijn aan de formulering dezer Chr. dem. beginseluitspraak.

Maar in „Kerk en Vrede“ (de groep van godsdienstige voorgangers en gemeentelieden) zitten orthodoxe en moderne theologen eensgezind en broederlijk naast elkander.

Nu is op de jongste jaarvergadering der C.D.U. — ze werd naar sociaal-democratischen trant reeds met den weidschen naam van „congres“ getooid — door Ds Faber de opmerking gemaakt, dat over de beginselverklaring zijn geconsulteerd, behalve Ds Buskes, Prof. Dr Heering en de socialistische predikant Ds Hugenholtz. Als dus de formulering dezer beginselverklaring vrucht is ook van overleg met geleerde mannen van vrijzinnig-godsdienstige levensovertuiging, dan is de vraag gerechtvaardigd: Wat dunkt u van den Christus, wiens naam gij noemt?

Is Hij ook voor u de tweede Persoon der Goddelijke Drieëenheid, van den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, alzoo dat deze drie Personen één eenig God zijn?

In hetzelfde orgaan, XVIe Jaargang, no. 2, blz. 26, staat:

Waar de strenge eisch van de Chr. socialistische beginselverklaring zelfs geen voorbehoudsmiddel tegen het gif der revolutie bleek te zijn, staat het te vreezen, dat de veel slappere, veel meer ruimte biedende formule der C.D.U. nog minder waarborg zal bieden voor het behoud van een positief staatkundig credo in den zin van Groens: Tegen de Revolutie het Evangelie; of zijn: er is geschied! en: er is geschied! als schutgevaarte tegen elken wind van wijsgeerig ongelooft.

Men weet het nu, dat Ds Buskes, al dan niet met behulp van moderne theologen, niet vreemd is aan den oorsprong der beginselverklaring van de C.D.U. Om haar dieperen zin te verstaan, dient dan kennis genomen te worden van enkele geschriften van dezen in conventioneelen zin gereformeerden predikant.

In hetzelfde orgaan, maar dan weer het nummer van April 1935, lezen we:

In het orgaan der C.D.U. „De Strijder“, van 23 Febr. j.l. was door den voorzitter een artikel geplaatst onder het opschrift: „Naar aanleiding van...“. In dat artikel ging het over de vraag: „kan een vrijzinnige lid zijn van de C.D.U.“?

De schrijver zegt:

„Bij voorbaat horen we reeds menig lezer met een mengeling van verwondering en verontwaardiging vragen: „Kan het antwoord hierop nog twijfelachtig zijn? Wij zijn toch uitgesproken orthodox! Bewijs onze Beginselverklaring, die niet voor tweeërlei uitleg vatbaar is.“

„Heel juist, ongeziene opmerkers, maar zó eenvoudig schijnt het voor alle C.D.U.-ers niet te zijn.

„Wij laten hier beide inzenders even aan het woord. Partijgenoot Van Duffelen zegt het heel omlijnd:

„Men lette erop, dat krachten de beginselverklaring tot onze Unie als leden kunnen toetreden orthodoxe Christenen. De Unie, met nadruk, is een beweging van belijden de Christenen, die in dat belijden haar kracht vindt.“

„We zouden kunnen volstaan met volkomen instemming te betuigen met bovenstaande zienswijze. We hebben het altijd zo aangevoeld. Maar... we hebben blijkbaar ook leden, die er anders over denken.

„Neen! zegt partijgenote mej. Bep Otten, zó is het niet:

„Dat is in de praktijk al vast niet waar; ik ben ook lid van de C.D.U. en ik ben zo vrijzinnig als een vrijzinnig mens maar zijn kan. Is mijn lidmaatschap dan een vergissing? Misschien zeggen de partijgenoten „Ja“. Maar ik zelf zeg „Nee“.

„Immers als men lid wil worden van een partij, gaat het in de eerste plaats hierom of men de Beginselverklaring kan onderschrijven.“

De voorzitter van het partijbestuur vervolgt dan even verder, zijn persoonlijke opvatting vertolkend:

„We merken ook hier weer, dat het nog niet zo gemakkelijk gaat door middel van een statuut- of programmapunt de grens precies af te bakenen. Waar wij meenden in de belijdenis, dat God én in Christus én door den Heiligen Geest de Verlosser is van de van Hem afgevalen wereld, dit zo omlijnd mogelijk te hebben gedaan, komt een partijgenote, die volgens eigen verklaring „zo vrijzinnig is als een vrijzinnig mens maar zijn kan“, ons verklaren, dat zij ook dit gedeelte van de Beginselverklaring kan onderschrijven. Maar ook zal het ieder overvallen, dat Mej. O. zich al heel weinig scherp omlijnd uitdrukt. Iets wat bij de vrijzinnigen meer opvalt.

„Wil men van ons een zo scherp mogelijk omlijnde uitspraak, dan zouden we het zo willen zeggen: de C.D.U.-er leeft uit het beginsel, dat Jezus is de Christus, de Zoon des levenden Gods. Uit deze geloofs-overtuiging putten wij onze kracht. Staan op deze onwrikbare belijdenis eisen wij de wereld voor dien Christus op. Voor de strijd om de verwezenlijking van het Christelijk ideaal roepen wij allen op, die met ons Christus als zodanig willen belijden. De Christus Gods, op Golgotha gekruisigd voor de zonden der wereld, door God uit de doden opgewekt, als zodanig de Verlosser der van God afgevalen wereld.

„Dat bedoelden wij wanneer wij op al onze spreekbeurten wijzen op het positief-christelijk standpunt der C.D.U.

„Laat iedereen hierin het antwoord zoeken op de vraag of zijn lidmaatschap van de C. D. U. al dan niet een vergissing is.“

Zo denkt dus de partijvoorzitter er over en nu zou men menen, dat hiermede het principe onomstotelijk en buiten tweeërlei uitlegging om was vastgesteld.

Toch is dat niet zó!

Want nu kwam 5 dagen later, 28 Februari, het congres en in het verslag daarvan („De Strijder“, 9 Maart 1935) leest men:

„Schurer opperde bezwaar tegen een artikel van v. d. Brug in de laatste „Strijder“, dat z.i. de onderscheiding Orthodox-Vrijzinnig in de C.D.U. uitdreef, z.i. een verouderde onderscheiding. Voorts bespreekt hij de mogelijkheid van samenwerking met andere democratische partijen.

„Van Houten merkt hierbij op, dat voor het lidmaatschap der C.D.U. als objectief criterium geldt de beginselverklaring. Wie deze aanvaardt, kan men niet keren.

„De voorzitter zegt, dat als de C.D.U. haar positief-christelijk standpunt loslaat, het de verkeerde kant uitgaat. (Applaus.)

„Ds Faber zegt nog, dat wie met de beginselverklaring instemt, zich noemen mag, zoals hij wil.“

Verder wordt er niet vermeld.

Alzo is komen vast te staan, dat de beginselverklaring voor de partij en haar leden geen positief principieele norm stelt. Ds Faber zegt, dat wie met de beginselverklaring instemt, „zich noemen mag, zoals hij wil.“

Maar het gaat niet om het zich noemen, het gaat om het belijden en het zijn!

Klaarlijkzinnig kan de meest linkse man van moderne overtuiging, mits hij, naar zijn opvattingen, verklaart in te stemmen met deze formule, in de gelederen der C.D.U. zijn plaats innemen en zijn rangorde dragen.

Schrijver van deze artikelen is de heer R. A. den Ouden. We hebben alleen doorgegeven, wat hier staat, wijzen elke verminkte berichtgeving af, achten wat de heer Den Ouden zegt, zooals in onnoemelijk veel andere gevallen, ook nu weer ter zake, en herinneren er aan, dat wat de heer Den Ouden op politiek terrein terecht hier opmerkt, door ons ook naar voren gebracht werd in ander verband (b.v. inzake Calvinistenbond, -congres, Calvin-herdenking). Het was dus heelemaal geen extra-aanval op de C.D.U., toen we de opmerkingen van den Heer Den Ouden doorgeven aan de vergadering, bovenbedoeld.

Misschien dat wat de heer Den Ouden schreef, de heeren van de C. D. U. niet bekoort. Het Kuyperhuis immers spreekt zich hierin uit, en van dit Kuyperhuis schreef de heer Jungcurt in „De Strijder“, off. orgaan der C. D. U., dat het de anti-revolutionaire „Winkel-van-Sinkel“ is: „In de winkel van Sinkel is alles te koop“ (VI, 8, 9 April 1932). Voor mij is deze winkel intusschen nog van groote waarde; en, omdat ik niet anders heb gedaan (ook blijken mijn aantekeningen) dan verwijzen naar wat de heer Den Ouden onder herinnering aan eigen getuigenissen uit den C.D.U.-kring, heeft meegedeeld, leg ik de almeloosche groote C.D.U.-woorden naast me neer.

Over een niet polemiseerend weekblad.

Onlangs verscheen — we zezen er verleden week reeds op, dat we bij geruchte, niet door toezending, ervan gehoord hadden — een proefnummer van een nieuw weekblad. Het zegt, klanken van Den Haag-West doorgevend, geen polemiek te willen voeren. Althans niet tegen personen en uitingen uit den kring der Gereformeerde gezindheid. Het is geredigeerd ook door een hoogleeraar, die in een ander blad zeer langdurig en zeer ingrijpend gepolemiseerd heeft, met name tegen een hoogleeraar der V.U. (zoo ongeveer op de wijze van Voetius en Maresius, waarmee ik niet zeggen wil, dat de vergelijking naar beide kanten, of op alle punten doorgaat). De bedoelde hoogleeraar is zelfs in dat andere blad, genaamd „De Reformatie“, in het polemische harnas afscheid van de lezers komen nemen. Het is Prof. Dr J. Waterink, die studeerkamerkwesties voor het forum bracht als slechts weinigen vóór of na hem deden... Ds A. M. Boeijsma schrijft nu in „Kerkbl. Geref. Kerk Haarlem“:

Geen polemiek met gelijkgezinden!

Dat is zeker geschreven met een buiginkje naar Den Haag-West, dat aanstonds misschien zal antwoorden met een goedkeurend knikje. En vele zeer irenische hoofden zie ik al mee knikken. Heel in de verte moet ik even aan een plaats denken, waar men ook niet meer aan polemiek doet. Doch daar is de waarheid dan ook niet meer in geding.

Zoolang dit onder ons echter nog wel is, ook binnen den gereformeerden kring, had ik inplaats van deze m.i. onjuiste ireniek, liever de aanhaling uit Hebr. 10 gezien: „Laat ons op elkander (binnenshuis) acht nemen tot opscherping der liefde en der goede werken“. Dat wordt daar gezegd, mede in verband met „de onwankelbare belijdenis“, dus in betrekking tot de waarheid. En het geldt daarom ook voor het onderlinge persverkeer, waar men zich opmaakt de waarheid te dienen.

Is ook de tegenstelling, die dit proefnummer maakt, wel zuiver: geen „polemiek“, maar „thetisch“?

Ik dacht, dat de polemiek van Hebr. 10 wel zeer thetisch, zeer positief de waarheid, in dit geval de Calvinistische belijdenis dient. Polemiek is geen ruzie!

Mussolini in een calvinistisch weekblad „diep religieus“ verklaard.

In het „Calvinistisch Weekblad“ schrijft Mary Pos over een interview met Mussolini. O.m. lezen we:

En hoe groot de Duce altijd in mijn oogen is geweest, ondanks het verschil van mijn politieke overtuiging met de zijne, toch heb ik zijn ware grootheid eerst leeren kennen in de gesprekken, die ik met deze eenvoudige, door en door menselijke, en gelukkig ook diep religieuze man, die de Duce thans is, heb mogen houden.

Even later:

Geve God aan deze groote man, die zich toch een mensch weet afhankelijk van Hem, als wij allen, en de Bijbel steeds onder zijn bereik heeft liggen, wijsheid voor zijn ontzaglijke taak om het goede, lichamelijk zoowel als geestelijk, te zoeken voor zijn miljoenenfolk, om ook in samenwerking met andere staatshoofden het goede te zoeken voor onze arme, verwarde wereld....

Het is niet unfair, uit dit artikel te citeeren. De redactie (Prof. Sizoo, Prof. Waterink, Dr Tazelaar, Dr Bouma) geeft in een proefnummer dit artikel,